

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 322/06-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. októbra 2006 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. A. H., správkyne konkurznej podstaty úpadcu N., spol. s r. o., P., zastúpenej advokátom JUDr. L. L., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob 13/04, 3 Cob 14/05 takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. A. H. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2006 doručená sťažnosť JUDr. A. H., správkyne konkurznej podstaty úpadcu N., spol. s r. o., P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. L. L., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob 13/04, 3 Cob 14/05.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou stranou v konaní o určenie neplatnosti časti zmluvy o dielo a určenie vlastníctva optokáblovej magistrály STG (ďalej len „optokáblová magistrála“), ktorá bola predmetom zmluvy o dielo. Okresný súd Poprad rozhodol vo veci rozsudkom z 28. mája 2003 vo veci vedenej pod sp. zn. 18 Cb 508/00 tak, že určil, že optokáblová magistrála, ktorá bola predmetom zmluvy o dielo (...) je vlastníctvom žalobcu S., a. s., B., a konanie o určenie neplatnosti zmluvy o dielo v bode (...), v ktorom bola dojednaná výhrada vlastníctva vylúčil na samostatné konanie. Sťažovateľku zároveň zaviazal nahradiť žalobcovi trovy konania. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka v zákonnej lehote odvolanie, o ktorom právoplatne rozhodol krajský súd 30. marca 2005 rozsudkom sp. zn. 3 Cob 13/04, 3 Cob 14/05 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti a zrušil jeho rozhodnutie o trovách konania a v tomto rozsahu vrátil vec na konanie na prvom stupni. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí konštatoval, že v uvedenej veci už raz rozhodol 5. novembra 2003 rozsudkom č. k. 3 Cob 51/03-270, 3 Cob 59/03-270, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a zamietol žalobu o určenie vlastníctva optokáblovej magistrály. Tento jeho rozsudok bol v dovolacom konaní preskúmaný Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a jeho rozhodnutím zrušený a vrátený krajskému súdu na ďalšie konanie. V konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob 13/04, 3 Cob 14/05 sa teda krajský súd riadil právnym názorom najvyššieho súdu, prerokoval odvolanie žalovaného proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa a dospel k záveru, že jeho odvolanie nie je dôvodné.

Podľa sťažovateľky krajský súd nerešpektoval zásadu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania, z ktorej ako uvádza o. i. vyplýva, že *«... odvolací súd preskúma správnosť skutkových zistení urobených súdom prvého stupňa a právneho posúdenia veci, ku ktorým súd prvého stupňa na základe skutkových zistení vo svojom rozhodnutí dospel, ako aj správnosť konania, ktoré vydaniu rozhodnutia súdu prvého stupňa predchádzalo.*

Ani prípadný nedostatok - pre správne rozhodnutie - právne významných skutkových zistení nemôže odvolací súd nahradiť vlastným doplnením dokazovania, ale ani tým, že prevezme z rozhodnutia súdu prvého stupňa také skutkové zistenie, ktoré súd prvého stupňa urobil, avšak vzhľadom na svoj právny názor svoje rozhodnutie na ňom nezaložil. Ak k správne rozhodnutiu veci sú potrebné podstatné (pre rozhodnutie zásadne významné) skutkové zistenia, ktoré neurobil súd prvého stupňa, nie sú podmienky ani pre potvrdenie, ani pre zmenu rozhodnutia súdu prvého stupňa. Preto odvolací súd má zrušiť rozhodnutie a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Pokiaľ to neurobí, odoprie účastníkom možnosť prieskumu správnosti nových, prípadne - z pohľadu súdu prvého stupňa - dovtedy bezvýznamných (však z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom rozhodujúcich) skutkových zistení na základe ich odvolania proti rozsudku súdu prvého stupňa a rozhodnutie odvolacieho súdu, založené na týchto skutkových zisteniach, je vo svojich dôsledkoch rozhodnutím vydaným v jednom stupni.

Podľa zásady dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania je neprípustné, aby podstatné právne otázky, na ktorých odvolací súd svoje rozhodnutie zakladá, boli posúdené až v odvolacom konaní bez možnosti riadneho opravného prostriedku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu.

Nerešpektovanie zásady dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania odvolacím súdom je porušenie práva účastníka na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu. V tomto štádiu konania účastník konania nemá možnosť zaujímať k „novým“ skutkovým zisteniam odvolacieho súdu stanoviská, navrhovať dôkazy na ich vrátenie alebo aspoň spochybnenie a vyjadrovať sa aj k ich právnej relevantnosti vo vzťahu k predmetu konania.

Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove (odvolacieho súdu) je jednoznačné, že vychádza iba z jedného a takého skutkového zistenia, ktoré neurobil (Okresný súd Poprad) súd prvého stupňa.

Odvolací súd v odôvodnení rozsudku uvádza: „Súd prvého stupňa náležite zistil skutkový stav, vyvodil z neho aj správny právny záver a preto jeho rozhodnutie je vecne správne. Vykonaným dokazovaním súdu prvého stupňa bolo nepochybne preukázané, že optokáblová magistrála STG, ktorá bola predmetom zmluvy o dielo je súčasťou tranzitného plynovodu, ktorého vlastníkom je žalobca. (...) Vykonaným dokazovaním bolo teda nepochybne preukázané, že optokáblová magistrála (...), nemôže byť predmetom

samostatného predaja inou zmluvou a tvorí súčasť tranzitného plynovodu. “.

Tieto závery odvolacieho súdu nemajú žiadnu oporu v rozsudku súdu prvého stupňa. Naopak sú v príkrom rozpore s obsahom odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa.

Súd prvého stupňa svoje rozhodnutie založil iba na jednom (inak nesprávnom!) skutkovom zistení. Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania ustálil iba jedno skutkové zistenie, a to: žalobca zaplatil sťažovateľovi cenu diela v plnej výške. Podľa (nesprávneho!) právneho názoru súdu prvého stupňa žalobca nadobudol vlastnícke právo k dielu (t. j. k optokáblovej magistrále STG) zaplatením ceny diela.

Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania neurobil žiadne skutkové zistenie, ktoré by mohlo byť podkladom pre právny záver: či vzťah medzi tranzitným plynovodom a optokáblovou magistrálou STG je vzťahom medzi vecou a jej súčasťou. (...)

K právnej povahe optokáblovej magistrály STG boli vykonané súdom prvého stupňa iba nasledovné dôkazy: oznámenie obsahu „znaleckého posudku (...) a výsluchom pána Doc. (...). Súd z týchto dôkazov neurobil žiadne skutkové zistenie. Naopak, na predposlednej strane jeho rozsudku uviedol: „... bude potrebné vykonať ešte ďalšie dokazovanie, preto v odôvodnení tohto rozhodnutia sa súd nevenoval znaleckému posudku ani výpovedi Doc. (...) a hodnoteniu týchto dôkazov.“. Z tohto vyjadrenia je zrejmé, že súd nemal ešte dosť dôkazov na posúdenie, aký je vzťah medzi optokáblovou magistrálou STG a tranzitným plynovodom, preto v tejto otázke nevyslovil žiadny právny záver. Rozsudok súdu prvého stupňa neobsahuje žiadny právny záver, podľa ktorého by optokáblová magistrála STG bola súčasťou tranzitného plynovodu».

Krajský súd sa podľa sťažovateľky vôbec nezaoberal námietkami a tvrdeniami žalovanej strany, a tiež nevysvetlil prečo jej názory nie sú správne a v rozsudku neuviedol v dostatočnej miere dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie.

Podľa sťažovateľky rozsudok krajského súdu „... nie je dostatočne odôvodnený, pri jeho vydaní odvolací súd postupoval svojvoľne a predstavuje arbitrárne rozhodnutie“.

Sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo JUDr. A. H., správkyne konkurznej podstaty úpadcu N.,

spol. s r. o., P. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. 03. 2005 spis. zn. 3 Cob 13/04-377, 3 Cob 14/05 bolo porušené.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. 03. 2005 spis. zn. 3 Cob 13/04-377, 3 Cob 14/05 sa zrušuje.

Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa na účet jeho právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v ustanoveniach § 20 a § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie všeobecnej alebo osobitnej podmienky je dôvodom na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Ústavný súd zistil, že rozhodnutie krajského súdu, ktorým mali byť porušené namietané práva sťažovateľky, napadla sťažovateľka dovolaním podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ktoré bolo najvyššiemu súdu doručené 8. júna 2005. V dovolacom konaní sťažovateľka žiadala zrušiť rozhodnutie krajského súdu prevažne z dôvodov, ktoré uvádza ako nosné aj vo svojej sťažnosti. Dovolací súd v konaní sp. zn. 5 Obdo 20/05 zo 16. augusta 2006 jej dovolanie odmietol.

Porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu vrátane práva na spravodlivé súdne konanie vidí sťažovateľka najmä v tom, že krajský súd nerešpektoval zásadu dvojinstančnosti občianskeho súdneho konania. V zmysle uvedenej zásady mal podľa nej odvolací súd zrušiť rozhodnutie súdu prvého stupňa a vrátiť mu vec na ďalšie konanie z dôvodu, že sa opieral o také skutkové zistenia súdu prvého stupňa, na ktorých tento svoje rozhodnutie nezaložil a posudzoval tak podstatné právne otázky až v odvolacom konaní, a preto je jeho rozhodnutie vo svojich dôsledkoch rozhodnutím vydaným v jedinom stupni.

Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (napr. I. ÚS 24/00, I. ÚS 15/01, III. ÚS 53/02). Zároveň je v súlade so zásadou subsidiarity právomoci ústavného súdu aj takýto zásah podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitel'né účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

Ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky preskúmal, či postup krajského súdu nebol svojvoľný a či mal oporu v zákone a dospel

k záveru, že postup a konanie všeobecného súdu, v ktorom sťažovateľka vidí porušenie svojho základného práva, nemožno hodnotiť ako neodôvodnené alebo arbitrárne. Jeho závery netrpia takými vnútornými rozpormi, ktoré by odôvodňovali vyslovenie porušenia sťažovateľkou namietaných základných práv a slobôd.

Podľa názoru ústavného súdu sa odvolací súd vo svojom rozhodnutí neodchýlil od skutkového zistenia, ktoré urobil súd prvého stupňa a nepodával ani odlišné hodnotenie vykonaných dôkazov takým spôsobom, ktorý oprávňuje požiadavku opätovného vykonania uvedených dôkazov v konaní na prvom stupni. Skutočnosti, ktoré uvádza vo svojom rozhodnutí nemožno považovať za nové okolnosti a dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, resp. také, ktoré by nevyplývali z vykonaných dôkazov v konaní na prvom stupni. V uvedenom prípade však nie je relevantné, že sa odvolací súd zaoberal aj otázkou či vzťah medzi tranzitným plynovodom a optokáblou magistrálou je vzťahom medzi vecou a jej súčasťou, opierajúc sa pritom o skutočnosti, ktoré vyšli najavo v konaní na prvom stupni a to bez ohľadu na to, že prvostupňový súd nezaujal k tejto otázke žiadne stanovisko. Z rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že popri týchto skutočnostiach sa v prvom rade odvoláva na právny záver dovolacieho súdu, ktorým sa riadil a podľa ktorého žalobca preukázal, že cenu zhotovovaného diela už uhradil, tak ako to konštatoval aj prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí. Rozhodnutie prvostupňového súdu preto potvrdil ako vecne správne. Ako vyplýva zo sťažovateľkou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd svojím rozhodnutím z 5. novembra 2003 zrušil len rozhodnutie odvolacieho súdu (o zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa a zamietnutí žaloby) a vrátil mu vec na nové konanie a rozhodnutie so záväzným právnym názorom, z čoho vyplýva, že prvostupňové konanie nebolo postihnuté takými nedostatkami, ktoré by odôvodňovali jeho zrušenie.

Ústavný súd v konaní o sťažnosti sťažovateľky konštatuje, že sťažovateľka namietala také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu nemohlo nastať, a preto jej návrh odmietol ako zjavne neopodstatnený.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

Košiciach 10. októbra 2006